

Lekker vroeg met pensioen? Het Zwitserleven-gevoel is bedrieglijk

Hoogste tijd voor een vernieuwend beleid voor senioren die nog werken. Te veel ouderen houden er te vroeg mee op. Cao-onderhandelaars, wees praktisch.

Dr. A.C. Klinkhamer

emeritus hoogleraar medische faculteit Utrecht en thans consultant in de gezondheidszorg

In hun beschouwingen over de cao-onderhandelingen 2008 in *Trouw* van 3 januari geven werkgevers en vakbonden aan van mening te verschillen over de noodzaak tot versoepeling van het ontslagrecht en de verhoging van de pensioenleeftijd. Maar zij zijn het eens dat meer mensen tussen de 55 en 65 jaar langer zouden moeten doorwerken. De werkgevers zoeken de oplossing bij de groep van 150.000 niet-uitkeringsgerechtigden, vaak goed opgeleide vrouwen, die thuis zitten en aan het werk willen. De FNV wil 20.000 arbeidplaatsen realiseren voor hen, die toen het economisch tegenzat werkloos zijn geworden en niet meer aan de slag lijken te kunnen komen.

Nog geen 30 procent van de mannen tussen de 60 en 64 jaar werkt. In 1970 was dat nog 70 procent. Medisch goed onderbouwde rapporten laten zien dat zij – op enkele uitzonderingen na – lichamenlijk en geestelijk goed in staat zijn aan het arbeidsproces deel te blijven nemen. Langzaam worden zij zich bewust dat het vervroegd met pensioen gaan – het bedrieglijke Zwitserleven gevoel – niet zelden problematisch is. Achter de geraniums kun je ziek worden en het gevoel krijgen al in de wachtkamer van God te hebben plaatsgenomen.

Bovendien: een bemoeizieke man de hele dag over de vloer heeft ook zijn bezwaren, klaagt menig huisgenote van de gepensioneerde. Werkgevers, die tot voor kort en masse te

gen verhoging van de pensioenleeftijd waren, beginnen nu hun vooroordelen te nuanceren, dat ouderen te vaak ziek, te duur en te oud zijn om in te investeren.

En hoe stelt de overheid zich op? Wat dragen cao-onderhandelaars bij om innovaties op dit gebied van de grond te tillen?

Het beleid van onze overheid stemt niet optimistisch. Slechts 13 procent van de publieke instellingen voert een beleid om mensen langer aan het werk te houden. De aanrechtsubsidie, die vrouwen stimu-

leert niet te gaan werken, wordt met vergaande uitzonderingsregels over een periode van 15 jaar afgeschaft. De levensloopregeling kan nog altijd gebruikt worden om eerder met werken te stoppen. Herkeuring van WAO'ers boven de 45 jaar vervalt, waardoor een groot aantal uitkeringsgerechtigden ten onrechte definitief wordt afgeschreven. Iedere zorgaanbieder zal beamen dat je hen het beste helpt door hen aan het werk te zetten.

De starre cao-regelingen spannen de kroon. Terwijl het medisch, sociaal en maatschappelijk verantwoord is een oudere werknemer op dezelfde voorwaarden te laten werken als zijn jongere collega, zijn er allerlei faciliteiten voor die schijnbaar krakemikkige man bedacht. Zo heeft een 55-jarige medewerker in de geestelijke gezondheidszorg 373,6 uren verlof per jaar, 25 procent van zijn werktijd. 55 procent meer verlof dan

zijn jongere collega, terwijl hij hetzelfde werk doet en niets mankeert!

Dit achterhaalde en op niets gebaseerde verschil tussen jong en oud heeft gevolgen. In de alledaagse medische praktijk zien wij hoe hierdoor het inschakelen van oudere verpleegkundigen aan het ziekbed of laboranten aan apparatuur ernstig wordt bemoeilijkt. Worden er intern oplossingen gevonden, bijvoorbeeld doordat de oudere bereid is af te zien van enkele privileges, dan worden ze door de cao-regels teruggefloten en gaat de zaak niet door. Of jongere collega's gaan niet akkoord met de privileges die de ouderen met de cao in de hand opeisen.

De cao-onderhandelingen 2008 staan voor de deur. Kunnen deze wat ten goede keren? Wij hopen van wel. Werkgevers en vakbonden pleiten voor meer flexibiliteit in arbeidsuren, in werken thuis of op de werkvloer. Het is te hopen dat deze wens tot meer flexibilisering ook doordringt tot hen die verantwoordelijk zijn voor al die aan de vergadertafel uitgedachte regeltjes, die het alledaagse werk zo in de weg staan.

Beide partijen hebben sociale innovaties hoog in het vaandel. Denk dan eens na over de gevoelens van discriminatie die senioredagen oproepen.

Maar met name wil ik pleiten voor flexibiliteit en het toestaan van lokale initiatieven in de gezondheidszorg, waar het uitvoeren van onwerkbaar en achterhaalde regels zelfs een directe negatieve invloed kan hebben op het ontstaan van onwerkzame situaties en het oplopen van wachttijden in onze zorginstellingen. De nadelen daarvan zijn bekend.

WAO'ers help je 't best door hen aan het werk te zetten

50-plussers op het luxe cruiseschip Queen Victoria.

FOTO ANP